

УДК 316.4

DOI <https://doi.org/10.12958/1817-3764-2026-2-216-222>

**Юрків Ярослава Ігорівна,**

доктор педагогічних наук, професор,  
професор кафедри соціальної педагогіки,  
проректор з науково-педагогічної роботи  
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,  
м. Лубни, Україна.  
[yurkiv.yara@gmail.com](mailto:yurkiv.yara@gmail.com)  
<https://orcid.org/0000-0001-9890-7855>

**ВЗАЄМОДІЯ РЕЛОКОВАНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ПРИЙМАЮЧОЇ ГРОМАДИ: ДОСВІД, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ<sup>1</sup>**

**Постановка проблеми.** Російське вторгнення в Україну, починаючи з 2014 року, стало викликом для всіх сфер суспільного життя, зокрема для національної системи вищої освіти. Здійснення закладами вищої освіти діяльності на тимчасово окупованих територіях України та тих територіях, де відбуваються бойові дії, у правовому аспекті стало неможливим (Барбашова, 2024). У зв'язку з цим, виникла потреба в кардинальній трансформації освітньої системи, що передбачає: адаптацію освітнього процесу до реалій війни, посилення безпеки учасників освітнього процесу, релокацію та взаємодію закладів вищої освіти з приймаючими громадами, зміну певних підходів до підготовки фахівців, збереження якості освіти та інтелектуального потенціалу нашої країни (Гурковський, Семененко, Вербовенко, Ованесян, Козлов & Тристан, 2025).

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Питання взаємодії закладу вищої освіти та приймаючої громади, освітніх втрат на рівні держави, окремої громади, закладу освіти, що були спричинені перервами у навчанні та фактичною неможливістю здійснювати освітній процес й безперервне навчання внаслідок воєнних дій, досліджували Г. Жила та Л. Михайлова, якими також зверталася увага на необхідність адаптації системи освіти до реалій війни, надання психологічної допомоги усім

учасникам освітнього процесу, зокрема тим, хто постраждав унаслідок військової агресії (Жила & Михайлова, 2025). Г. Бондаренко здійснено огляд найбільш гострих проблем та викликів, з якими стикається національна система освіти в умовах війни (Bondarenko, 2022). В. Гурковським та ін., у свою чергу, трансформацію системи освіти в умовах війни представлено як стратегічний процес адаптації до умов воєнного часу, що передбачає структурні, змістові, інфраструктурні, кадрові, психологічні та нормативно-правові зміни (Гурковський, Семененко, Вербовенко, Ованесян, Козлов & Тристан, 2025).

М. Ажажею, Т. Несторенко, Я. Пеліовою досліджено зарубіжний (Сирія, Ірак, Судан, Ліван) й національний досвід діяльності релокованих закладів вищої освіти, наведено приклади реалізації ініціатив в межах проєктів підтримки відповідних університетів, посилення їх конкурентоспроможності та співпраці з приймаючими громадами (Ажажа, Несторенко & Пеліова, 2023).

О. Поркуян, Р. Галгаш, О. Оржель, Я. Чанкотадзе вивчалася проблематика організації діяльності переміщених університетів, їхнього відновлення та стратегічного розвитку, способів реагування на виклики, особливості створення в умовах переміщення креативного освітньо-наукового простору, залучення

---

<sup>1</sup> Матеріал підготовлено в межах реалізації проєкту «Інституціоналізація взаємодії закладу вищої освіти з територіальними громадами як чинник відновлення та збереження людського капіталу в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови країни».

до соціальних і громадських ініціатив та проєктів, застосування інноваційних технологій. Авторами визначено переваги взаємодії ЗВО та приймаючої громади, особливості залучення додаткових фінансових ресурсів для оновлення та вдосконалення освітньої та дослідницької інфраструктури, продукування інновацій, активізації обміну знаннями, посилення наукового потенціалу, соціальної відповідальності, зміцнення ролі ЗВО у громаді (Поркуян, Галгаш & Чанкотадзе, 2024; Оржель & Чанкотадзе, 2024).

**Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.** Незважаючи на розширення тематики наукових досліджень, присвячених проблемам, з якими стикаються релоковані заклади вищої освіти, питання взаємодії ЗВО та приймаючої громади, вивчення й прогнозування змін у сфері вищої освіти в умовах воєнного стану та їх причин є маловивченими. Крім того, більш глибоке та системне вивчення цих питань дозволить віднайти певні механізми такої взаємодії, досягти позитивних результатів з урахуванням короткострокової та довгострокової перспектив.

**Мета статті** – визначити особливості, виклики, механізми та перспективи взаємодії релокованого закладу вищої освіти та приймаючої громади (на прикладі досвіду ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»).

**Виклад основного матеріалу.** Діяльність релокованих закладів вищої освіти має на меті збереження функціонування освітнього процесу, надання якісних освітніх послуг, науково-дослідницької діяльності в нових умовах, що вимагає спеціальних стратегічних підходів, забезпечення неперервності навчання та досліджень, підтримки учасників освітнього процесу. Серед викликів, з якими стикаються релоковані ЗВО, виокремлюють:

- управління такими закладами як процес, який відбувається не у звичних умовах, а в умовах вимушеної релокації, та потребує гнучкості, творчості й співпраці;
- невизначеність та невпевненість, які вимагають швидкого реагування та адаптації до змін;

- забезпечення фізичної, психологічної та кібер- безпеки учасників освітнього процесу, що стосується захисту та збереження особистих даних, архівної, фінансово-господарської, навчальної, навчально-методичної документації;

- гуманітарна криза, яка характеризується наявністю великої кількості вразливих категорій здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних та інших працівників;

- обмежені ресурси та фінансування, що пов'язано з переміщенням ЗВО, повним або частковим руйнуванням корпусів, обладнання й устаткування, та посилюється одночасним здійсненням діяльності в умовах воєнного стану та вимушеного переміщення;

- забезпечення якості навчання та досліджень, що характеризується відсутністю або обмеженістю доступу до лабораторного та іншого обладнання, баз наукових видань, інфраструктури тощо;

- збереження інтелектуального потенціалу через міграційні процеси, що потребує розробки стратегій збереження наукового досвіду, залучення нових талантів в адаптаційних програмах, підтримки учасників освітнього процесу;

- культурний обмін та міжнародна співпраця, які вимагають адаптації до нового культурного та соціального середовища, взаємодії з партнерами;

- психологічна стійкість, що передбачає організацію психолого-педагогічного й соціального супроводу учасників освітнього процесу;

- інформаційно-комунікаційні технології, розвиток яких потрібен для забезпечення навчання та досліджень, постійного розвитку учасників освітнього процесу (Ажажа, Несторенко & Пеліова, 2023).

Подоланню зазначених викликів сприяють такі заходи: розробка практикоорієнтованих освітніх програм; введення курсів з поведінки в кризових ситуаціях, безпеки життєдіяльності та кібербезпеки, першої домедичної допомоги; використання LMS платформ; створення безпечних просторів; психолого-педагогічна й соціальна підтримка учасників освітнього процесу та ін. (Жила & Михайлова, 2025).

Показниками збереження релокованими закладами вищої освіти своїх позицій на конкурентному ринку освітніх послуг, слугують такі здатності:

- прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності;
- пропонування й застосування інноваційних підходів щодо реалізації місії культурної реінтеграції суспільства та місцевої громади;
- набуття нової ролі та соціального значення – не лише як інституції освіти та науки, а ще як центру культурної та громадської активності, місця суспільного діалогу, інноваційної платформи для пошуку стратегій подолання конфліктів між суспільством та у певних випадках розрізненою ідентичністю (Ажажа, Несторенко & Пеліова, 2023).

Проаналізуємо досвід взаємодії релокованого ЗВО і примаючої громади на прикладі Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». Візія університету полягає у підготовці висококваліфікованих фахівців для галузевих потреб територіальних громад, регіонів та країни (Стратегія розвитку Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» 2019–2025 роки (зі змінами), 2024).

Стратегію і перспективні напрями розвитку освітньої, наукової та інноваційної діяльності університету визначає вчена рада. Наглядова рада, у свою чергу, здійснюючи громадський контроль за діяльністю університету, сприяє:

- розробці стратегії та розв'язанню перспективних завдань його розвитку;
- залученню фінансових ресурсів для забезпечення діяльності з основних напрямів розвитку та здійсненню контролю за їх використанням;
- ефективній взаємодії ЗВО з державними органами та органами місцевого самоврядування, соціальними інституціями громади;
- реалізації університетом діяльності з підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації фахівців;
- виконанню фундаментальних і прикладних наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок та впровадженню їх результатів у практику (Статут

Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (нова редакція), 2021).

Серед пріоритетних напрямів стратегічного розвитку ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» виокремлено сприяння розвитку територіальних громад та регіонів, що досягається за допомогою використання засобів освітньої діяльності, фундаментальних та прикладних наукових досліджень, реалізації соціально орієнтованих проєктів.

У 2022–2025 рр. ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» щодо реалізації третьої місії, пов'язаної із розвитком й поглибленням партнерських відносин, співробітництва з органами публічної влади й територіальними громадами, поставив перед собою такі стратегічні завдання:

- здійснення нормативних та організаційних заходів як на рівні університету, так і на рівні його структурних і відокремлених підрозділів, (внесення змін до статуту, положень, інструкцій, посадових обов'язків працівників, розробка планів, системи мотивації щодо реалізації третьої місії університету);
- розроблення модельних форм та підписання угод про співробітництво з регіональними, місцевими органами влади, громадськими організаціями, благодійними фондами, фірмами, підприємствами про надання експертних, освітніх, консультаційних та інших послуг;
- розроблення процедури та започаткування організації комплексних досліджень здобувачів вищої освіти, залучення до участі та проведення наукових заходів (конкурси, конференції, проєктна діяльність та ін.) з проблематики реалізації третьої місії університету;
- розроблення положень про співвідношення фінансованих та громадських основ спільної діяльності;
- створення спільних комісій з керівниками територіальних громад щодо налагодження взаємодії;
- розроблення й запровадження системи оцінювання реалізації третьої місії університету, а також системи звітування на рівні структурних та відокремлених підрозділів університету (Стратегія розвитку Державного закладу

«Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» 2019–2025 роки (зі змінами), 2024).

Діяльність щодо реалізації зазначених стратегічних завдань передбачала активну взаємодію ЗВО з приймаючими громадами міст Полтава, Лубни та Миргород, розширення географії взаємодії з іншими територіальними громадами, а також застосовування певних механізмів діяльності в умовах воєнного стану, які були напрацьовані ще в 2014 році у зв'язку з російською агресією на сході України:

- оперативне тимчасове переміщення у великі міста, які перебувають під контролем української влади;

- збереження контингенту студентів та кадрового складу;

- перехід на змішану (очно-дистанційну) форму навчання;

- постійна взаємодія, комунікація та інформування працівників й здобувачів вищої освіти з усіх питань, що стосуються тимчасового переміщення, організації освітнього процесу, забезпечення місцями проживання (гуртожитками);

- відновлення діяльності та продовження розвитку в приймаючих громадах за всіма напрямками: профорієнтаційна робота; формування контингенту студентів; підвищення якості кадрового складу; забезпечення якості освітнього процесу; зміцнення позицій у наукових рейтингах; розвиток міжнародних зв'язків; відновлення матеріально-технічної бази тощо (Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 14.04.2022 № 337 (зі змінами), 2025; Про тимчасове переміщення Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2022; Курило & Караман, 2023).

Застосування релокованим закладом вищої освіти зазначених механізмів сприяє позитивним соціально-культурним й економічним змінам у приймаючих громадах та зменшенню міграційних процесів молоді (Курило & Караман, 2023).

Перспективними напрямками розвитку взаємодії релокованого ЗВО та приймаючої громади слугують:

- комплексні дослідження ринку освітніх послуг (маркетингові дослідження ринку абітурієнтів, працедавців, випускників та інших цільових груп для виявлення чинників конкурентних переваг ЗВО, формування номенклатури напрямів і спеціальностей, іміджевої політики університету);

- орієнтація на інноваційні технології та методики навчання, використання сучасних інформаційно-комунікаційних систем в освітньому процесі;

- спрямування наукових досліджень на соціально-економічний розвиток територіальних громад, виявлення й заповнення «ніш» затребуваності наукових результатів;

- створення умов для безперервної освіти протягом життя на засадах гнучкості, динамічності, здатності адекватно та швидко реагувати на вимоги ринку праці, задовольняти персоналізовано орієнтовані потреби, що дозволить збільшити контингент споживачів освітніх послуг (Стратегія розвитку Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» 2019–2025 роки (зі змінами), 2024).

**Висновки.** Таким чином, в умовах повномасштабного російського вторгнення у Державному закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» протягом 2022–2025 рр. сформована своєрідна мобілізаційна модель освітньої системи, яка спирається на механізми діяльності в умовах воєнного стану, що були напрацьовані ще в 2014 році у зв'язку з російською агресією на сході України. Ця система характеризується гнучкістю та високим рівнем самоорганізації, здатна швидко реагувати на зовнішні й внутрішні виклики в ситуаціях невизначеності. Така модель допомагає ЗВО у створенні персональної мережі корисних й перспективних контактів, забезпечує підтримку, відновлення та стабілізацію в умовах релокації. Стратегія розвитку ЗВО враховує зміни в системі освіти, спрямовані на підвищення якості надання освітніх послуг та конкурентоспроможності університету в новому соціокультурному контексті, визначає перспективи його розвитку та взаємодії з різними соціальними інституціями

громади в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення.

Подальші наукові розвідки будуть пов'язані з пошуком оптимальних шляхів та ефективних

інструментів стратегічного планування співпраці закладу вищої освіти та територіальної громади в умовах війни та повоєнного відновлення.

### Література

1. Ажажа М., Несторенко Т., Пеліова Я. Управління релокованими університетами в умовах підвищеної невизначеності. *Наукові записки БДПУ. Серія: Педагогічні науки*. 2023. Вип. 2. С. 27–40. DOI: <https://doi.org/10.31494/2412-9208-2023-1-2-27-40>
2. Барбашова І. Тимчасово переміщені заклади вищої освіти України в реаліях сьогодення. *Collection of Scientific Papers «ЛОГОС»* (March 29, 2024). Cambridge, UK, 2024. P. 435–438. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-29.03.2024.092>
3. Гурковський В., Семененко Л., Вербовенко О., Ованесян Р., Козлов В., Тристан А. Трансформація системи освіти в умовах війни: виклики, адаптаційні стратегії й перспективи розвитку цивільної та військової освіти в Україні (2022–2025 рр.). *Military Science*. 2025. Vol. 3. No. 1. P. 329–340. DOI: <https://doi.org/10.62524/msj.2025.3.1.14>
4. Жила Г., Михайлова Л. Тенденції розвитку системи освіти в умовах підвищеної небезпеки та надзвичайного стану. *Вісник науки та освіти. Серія: Педагогіка*. 2025. № 3(33). С. 966–978. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-3\(33\)-966-978](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-3(33)-966-978)
5. Курило В. С., Караман О. Л. Вища освіта в Україні в умовах воєнного стану: «переміщені університети»: наукова доповідь на спільному засіданні Комітету педагогічних наук Польської академії наук та вченої ради Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, 29 вересня 2023 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2023. Т. 5. №2. С. 1–8. DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5213>
6. Оржель О., Чанкотадзе Я. Взаємодія закладів вищої освіти та громадських організацій в умовах змін: досвід Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. *Міжнародний науковий журнал «Університети і лідерство»*. 2024. № 17. С. 110–128. DOI: <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2024-17-110-128>
7. Поркуян О., Галгаш Р., Чанкотадзе Я. Підвищення спроможності переміщених університетів: стратегії відновлення та розвитку. *Міжнародний науковий журнал «Університети і лідерство»*. 2024. № 17. С. 22–40. DOI: <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2024-17-22-40>
8. Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 14.04.2022 № 337 (зі змінами): Наказ МОН України від 09.10.2025 № 1343. URL: [https://luguniv.edu.ua/assets/2025/10/pakaz\\_mon\\_09102025-1343.pdf](https://luguniv.edu.ua/assets/2025/10/pakaz_mon_09102025-1343.pdf) (дата звернення: 30.03.2026).
9. Про тимчасове переміщення Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»: Наказ МОН України від 14.04.2022 № 337. URL: [https://luguniv.edu.ua/assets/2022/04/pakaz\\_mon\\_337\\_140422.pdf](https://luguniv.edu.ua/assets/2022/04/pakaz_mon_337_140422.pdf) (дата звернення: 30.03.2026).
10. Статут Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (нова редакція): Наказ МОН України від 30.04.2021 № 491. URL: <https://luguniv.edu.ua/assets/2021/05/statut2021.pdf> (дата звернення: 29.03.2026).
11. Стратегія розвитку Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» 2019–2025 роки (зі змінами): Наказ ректора 27.09.2019 № -ЗД. Полтава, 2024. 32 с. URL: [https://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2024/05/univ\\_development\\_strategy\\_2019-2025\\_zminy\\_2024.pdf](https://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2024/05/univ_development_strategy_2019-2025_zminy_2024.pdf) (дата звернення: 28.03.2026).
12. Bondarenko H. Ukrainian Education in Wartime: Challenges and Problems. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series History*. 2022. № 62. P. 142–159. DOI: <https://doi.org/10.26565/2220-7929-2022-62-06>

### References

1. Azhazha, M., Nestorenko, T., & Peliova, Ya. (2023). Upravlinnia relokovanymy universytetamy v umovakh pidvyshchenoi nevyznachenosti [Management of relocated universities in conditions of increased uncertainty]. *Naukovi zapysky BDPU. Serii: Pedagogichni nauky – Scientific papers of Berdyansk State Pedagogical University. Series: Pedagogical sciences*, (2), 27–40. DOI: <https://doi.org/10.31494/2412-9208-2023-1-2-27-40> [in Ukrainian].

2. Barbashova, I. (2024). Tymchasovo peremishcheni zaklady vyshchoi osvity ukrainy v realiiakh sohodennia [Temporarily relocated higher education institutions of Ukraine in today's realities]. In: *Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ»* (March 29, 2024). (pp. 435–438). Cambridge, UK. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-29.03.2024.092> [in Ukrainian].
3. Hurkovskiy, V., Semenenko, L., Verbovenko, O., Ovanesian, R., Kozlov, V., & Trystan, A. (2025). Transformatsiia systemy osvity v umovakh viiny: vyklyky, adaptatsiini stratehii y perspektyvy rozvytku tsyvilnoi ta viiskovoi osvity v Ukraini (2022–2025 rr.) [The education system under wartime conditions: challenges, adaptation strategies, and development prospects for civilian and military education in Ukraine (2022–2025)]. *Military Science*, 3(1), 329–340. DOI: <https://doi.org/10.62524/msj.2025.3.1.14> [in Ukrainian].
4. Zhyla, H., & Mykhailova, L. (2025). Tendentsii rozvytku systemy osvity v umovakh pidvyshchenoi nebezpeky ta nadzvychainoho stanu [Trends in the development of the education system in conditions of increased danger and martial law]. *Visnyk nauky ta osvity. Seriya: Pedagogika – Bulletin of Science and Education. Series: Pedagogy*, 3(33), 966–978. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-3\(33\)-966-978](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-3(33)-966-978) [in Ukrainian].
5. Kurylo, V. S., & Karaman, O. L. (2023). Vyshcha osvita v Ukraini v umovakh voiennoho stanu: «peremishcheni universytety»: naukova dopovid na spilnomu zasidanni Komitetu pedahohichnykh nauk Polskoi akademii nauk ta vchenoi rady Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka, 29 veresnia 2023 r. [Higher education in Ukraine under martial law: «displaced universities»: Scientific report at a joint meeting of the Committee of Pedagogical Sciences of the Polish Academy of Sciences and the Academic Council of the Luhansk Taras Shevchenko National University, September 29, 2023]. *Visnyk Natsionalnoi akademii pedahohichnykh nauk Ukrainy – Herald of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine*, 5(2), 1–8. DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5213> [in Ukrainian].
6. Orzhel, O., & Chankotadze, Ya. (2024). Vzaiemodiiia zakladiv vyshchoi osvity ta hromadskykh orhanizatsii v umovakh zmin: dosvid Skhidnoukrainskoho natsionalnoho universytetu imeni Volodymyra Dalia [Engagement of higher education institutions with NGOs under transformations: experience of Volodymyr Dahl East Ukrainian National University]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Universytety i liderstvo» – International Scientific Journal of Universities and Leadership*, (17), 110–128. DOI: <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2024-17-110-128> [in Ukrainian].
7. Porkuan, O., Halhash, R., & Chankotadze, Ya. (2024). Pidvyshchennia spromozhnosti peremishchenykh universytetiv: stratehii vidnovlennia ta rozvytku [Capacity Building of Displaced Universities: Strategies for Recovery and Development]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Universytety i liderstvo» – International Scientific Journal of Universities and Leadership*, (17), 22–40. DOI: <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2024-17-22-40> [in Ukrainian].
8. Pro vnesennia zmin do nakazu Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 14.04.2022 № 337 (zi zminamy): Nakaz MON Ukrainy vid 09.10.2025 № 1343 [On amendments to the order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated April 14, 2022 No. 337 (as amended): Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated October 9, 2025 No. 1343]. Retrieved from [https://luguniv.edu.ua/assets/2025/10/nakaz\\_mon\\_09102025-1343.pdf](https://luguniv.edu.ua/assets/2025/10/nakaz_mon_09102025-1343.pdf) [in Ukrainian].
9. Pro tymchasove peremishchennia Derzhavnogo zakladu «Luhanskyi natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka»: Nakaz MON Ukrainy vid 14.04.2022 № 337 [On the temporary relocation of the State Institution «Luhansk Taras Shevchenko National University»: Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated April 14, 2022 No. 337]. Retrieved from [https://luguniv.edu.ua/assets/2022/04/nakaz\\_mon\\_337\\_140422.pdf](https://luguniv.edu.ua/assets/2022/04/nakaz_mon_337_140422.pdf) [in Ukrainian].
10. Statut Derzhavnogo zakladu «Luhanskyi natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka» (nova redaktsiia): Nakaz MON Ukrainy vid 30.04.2021 № 491 [Statute of the State Institution «Luhansk Taras Shevchenko National University» (new edition): Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated April 30, 2021 No. 491]. (2021). Retrieved from <https://luguniv.edu.ua/assets/2021/05/statut2021.pdf> [in Ukrainian].
11. Stratehiia rozvytku Derzhavnogo zakladu «Luhanskyi natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka» 2019–2025 roky (zi zminamy): Nakaz rektora 27.09.2019 № -ZD [Development Strategy of the State Institution «Luhansk Taras Shevchenko National University» 2019–2025 (with amendments): Rector's Order of September 27, 2019 No. -ZD]. (2024). Poltava. Retrieved from [https://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2024/05/univ\\_development\\_strategy\\_2019-2025\\_zminy\\_2024.pdf](https://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2024/05/univ_development_strategy_2019-2025_zminy_2024.pdf) [in Ukrainian].
12. Bondarenko, H. (2022). Ukrainian Education in Wartime: Challenges and Problems. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series History*, (62), 142–159. DOI: <https://doi.org/10.26565/2220-7929-2022-62-06> [in English].

**Юрків Я. І. Взаємодія релокованого закладу вищої освіти та приймаючої громади: досвід, виклики, перспективи**

У статті визначено особливості, виклики, механізми та перспективи взаємодії релокованого закладу вищої освіти та приймаючої громади на прикладі досвіду Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». Акцентовано, що в умовах повномасштабного російського вторгнення у відповідному закладі вищої освіти протягом 2022–2025 рр. сформована своєрідна мобілізаційна модель освітньої системи, яка спирається на механізми діяльності в умовах воєнного стану, що були напрацьовані ще в 2014 році у зв'язку з російською агресією на сході України, а також нові перспективні напрями розвитку взаємодії релокованого закладу вищої освіти та приймаючої громади. Зазначено, що така система характеризується гнучкістю та високим рівнем самоорганізації, здатна швидко реагувати на зовнішні й внутрішні виклики в ситуаціях невизначеності. Наголошено, що застосування релокованим закладом вищої освіти напрацьованих та нових механізмів сприяє позитивним соціально-культурним й економічним змінам у приймаючих громадах та зменшенню міграційних процесів молоді. Звернено увагу, що представлена мобілізаційна модель освітньої системи допомагає закладу вищої освіти у створенні персональної мережі корисних й перспективних контактів, забезпечує підтримку, відновлення та стабілізацію в умовах релокації. Зазначено, що стратегія розвитку університету враховує зміни в системі освіти, спрямовані на підвищення якості надання освітніх послуг та його конкурентоспроможності в новому соціокультурному контексті, визначає перспективи розвитку та взаємодії університету з різними соціальними інституціями громади в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення.

*Ключові слова:* взаємодія, воєнний стан, приймаюча громада, релокований заклад вищої освіти.

**Yurkiv Ya. I. Interaction of a relocated higher education institution and the host community: experience, challenges, and prospects**

The article identifies the features, challenges, mechanisms and prospects of interaction between a relocated higher education institution and the host community using the experience of the State Institution “Luhansk Taras Shevchenko National University”. It is emphasized that in the conditions of a full-scale Russian invasion, a kind of mobilization model of the education system was formed in the relevant higher education institution during 2022–2025, which is based on the mechanisms of activity under martial law, which were developed back in 2014 in connection with the Russian aggression in East of Ukraine, as well as new promising directions for the development of interaction between a relocated higher education institution and the host community. It is noted that such a system is characterized by flexibility and a high level of self-organization, capable of quickly responding to external and internal challenges in situations of uncertainty. It is emphasized that the application of established and new mechanisms by the relocated higher education institution contributes to positive socio-cultural and economic changes in the host communities and to the reduction of youth migration processes. It is noted that the presented mobilization model of the educational system helps the higher education institution to create a personal network of useful and promising contacts, provides support, restoration and stabilization in the conditions of displacement. It is also noted that the university development strategy takes into account changes in the education system aimed at improving the quality of educational services and its competitiveness in the new socio-cultural context, determines the prospects for the development and interaction of the university with various social institutions of the community in the conditions of martial law and post-war reconstruction.

*Key words:* war, interaction, host community, relocated higher education institution.

Дата першого надходження статті до видання: 30.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 23.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 31.05.2026

Стаття поширюється на умовах  
ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

